

DEFINITELY PERFECT

Festschrift for Janneke Kalsbeek

Edited by:

René Genis

Eric de Haard

Radovan Lučić

Pegasus Oost-Europese Studies 29
Uitgeverij Pegasus, Amsterdam 2017

PEGASUS OOST-EUROPESE STUDIES is een serie studies op het gebied van de Oost-Europese taalkunde, letterkunde, cultuurkunde en geschiedenis onder redactie van:
prof. dr. Ben Dhooge (Universiteit Gent)
prof. dr. Wim Honselaar (Universiteit van Amsterdam)
prof. dr. Thomas Langerak (Universiteit Gent)
prof. dr. Willem Weststeijn (Universiteit van Amsterdam)

Redactieadres:
Uitgeverij Pegasus
Postbus 11470
1001 GL Amsterdam
Nederland
E-mail POES@pegasusboek.nl

© Copyright 2017 Uitgeverij Pegasus, Amsterdam
www.pegasusboek.nl

ISBN 978 90 6143 4 36 8 / NUR 630
ISSN 1572-0683
Bandontwerp en vormgeving LevievanderMeer
Druk en afwerking Ipskamp printing

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j* het besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912), dient men zich tot de uitgever te wenden.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kan noch de redactie noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade, die zou kunnen voortvloeien uit enige fout, die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a database or retrieval system, or published, in any form or in any way, electronically, mechanically, by print, photoprint, microfilm or any other means without prior written permission from the publisher.

CONTENTS

Preface	v
Contents	vii
<i>Biographic & personal contributions</i>	
Chris Buijink	
FOR THE LOVE OF SLAVISTICS: DIVING DEEP INTO ISTRIAN DIALECTS	3
Nevenka Erman	
PISMO ZA JANNEKE	7
Radovan Lučić	
КАКО DALJE?	9
Vilma Zohil-Unukić	
JEDNA BIVŠA FUREŠTA U ŽMINJU I ISTRU	13
<i>Research contributions</i>	
Адриан Барентсен	
НЕКОТОРЫЕ НАБЛЮДЕНИЯ О НИДЕРЛАНДСКОМ И АНГЛИЙСКОМ СОЮЗАХ <i>SINDS/SINCE</i> И ИХ СООТВЕТСТВИЯХ В СОВРЕМЕННЫХ СЛАВЯНСКИХ ЯЗЫКАХ	21
Lucas van Buuren	
SOME THOUGHTS ON RHYTHM – AND THE SCIENCE OF LANGUAGE	57

CONTENTS

Anita Celinić & Mira Menac-Mihalić GEOLINGVISTIČKI POGLED NA REFLEKSE SLOGOTVORNOGA *ŷ U GOVORIMA HRVATSKOGA JEZIKA	73
Rada Cossutta DIALECTOLOGICAL RESEARCH IN THE TRIPOINT AREA: THE ERC-ARRS PROJECT TRIPSAIT	91
Magda van Duijkeren-Hrabová HET PROBLEEM VAN DE VARIATIE BIJ TSJECHISCHE VOEGWOORDEN MET DE BETEKENIS 'SINDS'	107
Egbert Fortuin SOME QUESTIONS REGARDING THE RUSSIAN SUFFIX <i>-ščina</i>	129
René M. Genis ON COUNTING MEN IN POLISH: A CASE OF AGREE OR GOVERN?	157
Marc L. Greenberg SLAVS AS MIGRANTS. MAPPING PREHISTORIC LANGUAGE VARIATION	169
Ben M. Groen THE LANGUAGE QUESTION IN CONTEMPORARY UKRAINE	185
Jadranka Gvozdanović O PRVOBITNOM JEZIKU U DUBROVNIKU	223
Eric de Haard THE ENIGMAS OF PUŠKIN'S 'TALE OF THE GOLDEN COCKEREL'	231
Andries van Helden NOT THE LAST WORD ON THE SHORT FORM: A DEICTIC APPROACH	255
Wim Honselaar & Johannes G. van der Tak GRAMMATICALE ASPECTEN VAN DE RUSSISCHE VERTALING VAN HUYGENS' <i>KOSMOTHEOROS</i>	293

CONTENTS

Peter Houtzagers INTONATIONSOPPOSITIONEN IM KROATISCHEN DES SÜDLICHEN BURGENLANDES	301
Jaap Kamphuis THREE HITHERTO UNDISCOVERED OLD CHURCH SLAVONIC BIBLE VERSES	311
Mate Kapović NOTES ON THE HISTORICAL ACCENTUATION OF THE ČAKAVIAN DIALECT OF BLATO ON KORČULA: ACUTE POSTTONIC LENGTH, SLAVIC <i>ǎ</i> -STEM LOCATIVE PLURAL AND OTHER ISSUES	323
Boris Kuzmić & Ivana Klinčić VEZANA DVOJINA U KAJKAVSKOME HRVATSKOM KNJIŽEVNOM JEZIKU	335
Josip Lisac JOŠ JEDNOM O VRGADINSKOM GOVORU	353
Grant Lundberg ATTITUDES REGARDING THE INFLUENCE OF ENGLISH ON VARIETIES OF SLOVENIAN	361
Jela Maresić O OSOBITOSTIMA IMPERATIVA U KAJKAVSKOME NARJEČJU	375
Kees Mercks HRABAL EN DE KLASSIEKE MUZIEK	387
Samanta Milotić Bančić ROMANIZMI U NAZIVLJU KUHINJSKIH PREDMETA I HRANE U GOVORU ŽMINJSKIH ORBANIĆA	405
Cecilia Odé & Dejan Matić EXPLORING VOWEL LENGTH IN TUNDRA YUKAGHIR	431

CONTENTS

Harry Perridon	
ADJECTIVE ARTICLES IN GERMANIC AND SLAVIC	465
David Pineda Dijkerman	
ТЭНН МУНН НЕ ОТРИЦАЮ: ТААЛHUTSPOT ОР НЕТ KOLA-SCHIEREILAND	491
Lina Pliško & Marijana Fabijanić	
ROMANIZMI U NAZIVLJU ŽENSKJE ODJEĆE U MJESNOME GOVORU ORBANIĆA KOD ŽMINJA	513
Margje Post	
WHICH DIALECT ARE WE RECORDING? A CASE STUDY OF A RUSSIAN BABUSHKA'S LINGUISTIC ACCOMMODATION	541
Jos Schaeken	
WHAT TO GIVE AS WEDDING GIFTS IN MEDIEVAL NOVGOROD? ON BIRCHBARK DOCUMENT NOS. 261-264	557
Joseph Schallert	
ON THE ACCENTUATION OF A-STEMS FROM AP (A) IN BALKAN SLAVIC	569
Maja Smotlak	
BOOK SPINE POETRY AS AN INNOVATIVE WAY TO LANGUAGE AND LITERATURE	603
Han Steenwijk	
TANZLINGHER'S TRILINGUAL DICTIONARY: THE RELATIVE CHRONOLOGY OF THE ZADAR (SINE ANNO) AND ZAGREB (1679) MANUSCRIPTS	617
Diana Stolac & Anastazija Vlastelić	
METODOLOŠKI IZAZOVI SUVREMENIH ISTRAŽIVANJA POVIJESNE SINTAKSE HRVATSKOGA JEZIKA	641

CONTENTS

William R. Veder	
TWOFOLD TRANSMISSION	659
Willem Vermeer	
INFORMAL NOTES ON THE DIALECT OF NOVI VINODOLSKI AS SPOKEN IN 1973	673
Jasna Vince	
ARHAIČNO I INOVATIVNO U SINTAKSI GLAVNIH BROJEVA OD PET DO DESET U HRVATSKOGLAGOLJSKIM PISANIM SPOMENICIMA	695
Silvana Vranić	
MORFOLOGIJA PRIDJEVA U GOVORU KOSTRENE	707
Willem G. Weststeijn	
THE LYRIC 'I' IN VASKO POPA'S <i>KORA</i>	721
Sanja Zubčić	
O NEKADAŠNJEM ČAKAVSKOM GOVORU MALOGA LOŠINJA	735
<i>Bibliographic contribution</i>	
Carla de Ruiter	
BIBLIOGRAPHY OF JANNEKE KALSBEEK'S PUBLICATIONS	759
<i>Epilogue</i>	
Ellen Rutten	
EPILOGUE	765

MORFOLOGIJA PRIDJEVA U GOVORU KOSTRENE¹

Silvana Vranić

1 Uvod

Govor Kostrene jedini je od govora primorskoga poddijalekta ekavskoga dijalekta čakavskoga narječja barem dijelom opisan na svim jezičnim razinama. Kostrena Sv. Lucija (sa zaseocima: Martinšćica, Vrh Martinšćice, Žurkova, Mažeri, Glavani, Suzanići, Šodići, Žuknica, Rožići, Doričići, Šubati, Sv. Lucija, Plešići, Rožmanići, Dujmići, Paveki, Perovići i Maračići) zastupljena je osnovnim fonološkim² i morfološkim podacima prikupljenim od govornika Vrh Martinšćice, a Kostrena Sv. Barbara (sa zaseocima: Sv. Barbara, Urinj, Randići i Šoići) ovjerama stanovnika Urinja u sintetskoj raspravi *Trsatsko-bakarska i crikvenička čakavština* iz 1996. Ive Lukežić (preuzetim i u knjizi *Čakavski ekavski dijalekt: sustav i podsustavi* Silvine Vranić iz 2005.). U doktorskoj je disertaciji *Akcenatski tipovi imenica i glagola u sjeverozapadnim čakavskim govorima (dijakronijski i sinkronijski aspekt)* (2006: 120, 182, 187, 190, 191, 194, 198, 200) i u knjizi *Neocirkumfleks u čakavskim govorima* (2017: 99, 134, 148) Sanja Zubčić priključila taj idiom sjeverozapadnim čakavskim govorima³ zbog potvrda neocirkumfleksa u prezentu *e*-tipa glagola osnova kojih završava na sonant ili na šumnik, *je*-tipa i *ne*-tipa koji su danas dijelom naglasnoga tipa *a* (Zubčić 2017: 96) i u određenih pridjeva “koji su u psl. jeziku bili dijelom n. t. *a* ili *b* i kojima je silina na zadnjem ili jedinom vokalu osnove“ (2017: 131).⁴ U pojedinačnim su raspravama zastupljeni elementi kostrenskoga govora: naglasna tipologija imenica (Zubčić 2007), naglasni tipovi pridjeva (Vranić 2016), odnos infinitiva i prezenta (Vranić 2016a), neke frazeološke potvrde (Vranić 2005a), romanizmi u leksičkomu polju kuhinje (Spicijarić 2016), sintaktičke značajke padeža (Crnić, Nežić 2011), a analiziran je i udio značajki kostrenskoga govora u pjesmama kostrenske poetese Katje Šepić Usmiani (Vranić 2007). U tim je radovima uočeno da se lucijanski i barbaranski

govori u prvom redu razlikuju svedenošću na nastavke negdašnje palatalne deklinacije u G jd., NAV mn. imenica ž. r. u govoru Sv. Lucije (-*e*), a na nastavke nepalatalne varijante u govoru Sv. Barbare (-*i*) (Vranić 2005, 2007; Zubčić 2007), nekim ikavizmima i nekim leksemima. U pridjevskoj sklonidbi u dosadašnjim radovima o kostrenskoj čakavštini na razini sustava nisu uočene razlike, pa se primjeri pridjeva navedeni u ovom članku drže reprezentativnim za govore lucijanskih i barbaranskih zaselaka.

Cilj je ovoga rada opisati terenskim istraživanjem utvrđene osnove i nastavke pozitiva, komparativa i superlativa pridjeva, uporabu određenih i neodređenih likova pozitiva, morfonološke i prozodijske alternacije u pozitivima i komparativa, kao i komparative s različitim osnovama u govoru Kostrene.

Primijenjena je metodologija motivirana pristupom morfologiji pridjeva u knjizi *The Čakavian Dialect of Orbanici near Žminj in Istria* nizozemske slavistice Janneke Kalsbeek koja je tom knjigom ne samo slijedila svoje prethodnike već u mnogočemu i inovirala monografski pristup opisu kojega čakavskoga mjesnoga govora i postavila visoke standarde u analizi čakavskih, ali i ostalih slavenskih organskih idioma.

2 Pridjevi u govoru Kostrene

Pridjevi se u mjesnom govoru Kostrene tradicionalno dijele na opisne, posvojne i gradivne ili na opisne i odnosne. Pokazuju gramatičke kategorije uobičajene u organskim idiomima hrvatskoga jezika: kategoriju roda (muški, srednji i ženski), broja (jedinu i množinu), padeža te kategoriju ‘živo’ – ‘neživo’ u jednini m. r. Usto, u pozitiv je opisnih i gradivnih pridjeva uključena i gramatička kategorija određenosti, a jedino se opisni pridjevi stupnjuju.

Neki su pridjevi zabilježeni u imeničkoj funkciji: *Bônitevo*, *Bôniteva* G jd; *Märošinovo*, *va Märošinovu* L jd; *Mätešičevo*, *Šikičevo*, a samo u najstarijih govornika i s naglašenim nastavkom u primjeru *muški* ‘muškarac’.

Posvojno se, odnosno i gradivno značenje osim pridjevom izriče i sintagmom ‘od + imenica u G’: *od mōrshek* (*pužiti*), *orēhova* (*grāna*), *na svūlnen* (*kušinu*), *zlātan* (*přsten*); *od brāta*, *od sestře*, *od nōne/nōni*, *od staklä*, *od zemljē*, *od štērne*/*od štērni*, ali i bez prijedloga *od*: (*na stānice*) *ljubāvi*, *ključ* (*rāja*).

Rijetki su pridjevi nepromjenjivi, npr. *bordò* ('tamnocrven'), *celëste* ('nebeskoplav'), *kafe* ('smeđ'). Nisu zabilježeni komparativ i superlativ pridjeva *kapâc* ('sposoban, snažan'). Pridjev je *mâta* ('luda') zabilježen samo u oblicima ž. r. (*Marija Mâta*, *Marije Mâte* G jd., *Mariji Mâtoj* D jd., *Marijun Mâtun* I jd.), pa i kao dio predikata (*Bâš si mâta.*), ali i kada se odnosi na drugi rod (*Susëd ti je mâta.*).

2.1 Pozitiv

Pridjevi su u govoru Kostrene tvoreni od osnove, tj. korijena i sufiksa/sufikasa, i nastavka. Osnova se određuje izostavljanjem nastavka bilo kojega oblika, pa i -*o* nastavka u N jd. m. r. neodređenoga lika.

U NA jd. pridjeva s. r. osnove koje završavaju palatalnim konsonantom imaju nastavak -*e*: *divlje*, *dôlnje*, *domâte*, a osnove koje završavaju nepalatalnim konsonantom dobivaju nastavak -*o*: *dròbno* ('sićušno, nježno, krhko'), *mřzlo*, *mûtno*, *pâmetno*, *rêtko*.

Nepostojano -*a*- u nekih je pridjeva između dvaju posljednjih konsonanata osnove neodređenoga lika N i A ('za neživo') jd. m. r., npr. *bezobrâzan* : *bezobrazn-*, *bîstar* : *bistr-*, *blâtan* : *blatn-*, *bôlan* : *boln-*, *bûdan* : *budn-*, *čûdan* : *čudn-*, *dôbar* : *dobr-*, *dròban* : *drobn-*, *frîžak* ('svjež') : *frišk-*, *gòrak* : *gork-*, *kuntënat* ('zadovoljan') : *kuntent-*, *lâčan* ('gladan') : *lačn-/lašn-*, *lâgak* : *lahk-*, *mëhak* : *mehk-*, *mîran* : *mirn-*, *mrtâv* : *mrtv-*, *môdar* : *modr-*, *modëran* : *modern-*, *mòkar* : *mokr-*, *mřzal* : *mrzl-*, *mûčan* : *mučn-*, *mûdar* : *mudr-*, *mûtan* : *mutn-*, *nâgal* : *nagl-*, *nîzak* : *nisk-*, *ôštar* : *ostr-*, *pâmetan* : *pametn-*, *plîtak* : *plitk-*, *râvan* : *ravn-*, *rëdak* : *retk-*, *sîlan* : *siln-*, *siromâšan* : *siromašn-*, *srdâšan* : *srdâšn-*, *supërab* ('umišljen, ohol, tašt') : *superb-*, *špòrak* ('prljav') : *špork-*, *štûfan* ('prezasićen od dosade, rada') : *štufn-*, *tânak* : *tank-*, *tëpal* : *tepl-*, *tëžak* : *tešk-*, *trëzan* : *trezn-*,⁵ *ûzak* : *usk-*, *vrëdan* : *uredn-*, *žâlôstan* : *žalosn-*, *žëlëzan* : *železn-*.

2.2 Određeni lik

Sklonidba je pridjeva određenoga lika ovjerena u pozitiva, u nekih kao jedina. U korpusu istraživanja za ovaj rad tako je s odnosnim (relativnim) pridjevima na -*sk-i* (-*šk-i*, -*ck-i*), -*nj-i*, -*ašnj-i* i -*ji*: *va kapitânskoj*, *kostrënski*, *kraljëvski*,

mediteranski, mōrska jd. ž. r., porculanski, starinski, talijanski, venecijanski, ženski, muški, hrvāski/hrvācki, dōlnji, gōrnji, danāšnji, lētnji, nekadāšnji, zādnji, Božji, kao i s nekim drugim pridjevima: *dēsni, domāti, gorūti, līvi, mīti/mīti, pepēlni, pokōjni, svilni, tūji* itd.

Samo određene nastavke imaju komparativ i superlativ, npr. *bōlji, brži, dēblji/debelēji, dūlji/dūži, hūji/gōri* ('gori'), *jači, krāti, līpsi, mānji, mēksi, mlāji/mlādi, rēji, šri, tānji, težī, vēti; bedastēji, blatnēji, oštrēji, starēji, vrednēji; nājdeblji/nājdeblji/najdebelēji, nājhuji/nājhūji/najzločestēji, nājmlaji/nājmlāji, nājpravnēji/nājpravneji, nājstareji/nājstarēji, nājzadnji/nājzādnji*.

	m. r. jd.	s. r. jd.	ž. r. jd.	m. r. mn.	s. r. mn.	ž. r. mn.
N	-i/-î, -ø	-o/-ô, -e	-a/-â	-i/-î	-a/ <i>â</i> ⁶	-e/-ê
G	-og(a)/-ôg(a)/-eg(a)		-e/-ê	-eh/-êh		-eh/-êh
D	-omu/-ômu/-emu		-oj/-ôj	-en/-ên		-emi(n) ⁷ / -ëmi(n)
A	=N/G	=N	-u/-ü	=N	=N	=N
V	=N		=N	=N	=N	=N
L	-en/-ên		=D	=G	=G	=G
I	=L		-un/-ün	-emi(n)/-ëmi(n)		=D

Kao i u ostalim trsatsko-bakarskim govorima (Lukežić 1996: 122)⁸ i u govoru je Kostrene funkcionalna jedino određena sklonidba, odnosno i neodređeni se likovi, osim u N jd. m. r., sklanjaju prema zamjeničko-pridjevskoj, a ne imeničkoj promjeni.

Određeni se od neodređenih oblika pritom formalno razlikuju *-i* nastavkom u određenom liku N jd. m. r. u odnosu na *-ø* nastavak u neodređenom liku, a u s. r. i ž. r. u nekih pridjeva razlikovnu ulogu ima naglasak. S obzirom na to da su u kostrenskom govoru utrnute zanaglasne dužine,⁹ to je teže, ponekad i nemoguće bez konteksta, u ostalim oblicima odrediti neodređenost/određenost pridjeva. Razlikovanje kategorije određenosti omogućuju neki naglasni mehanizmi: pojava neocirkumfleksa u određenom obliku u odnosu na kratki naglasak u

neodređenom obliku, npr. *siromâšni* : *siromâšan*, *siromâšna*, -o; akuta u određenom obliku u odnosu na dugi silazni u neodređenom obliku, izuzev u onih s akutom uvjetovanim duljenjem pred sonantom, npr. *sûhi* : *sûh*, -a, -o, ali *škûri* ('mračni, tamni') : *škûr*, *škûra*, -o¹⁰, i u sasvim malom broju primjera dugi silazni naglasak na vokalu nastavka u N određenoga lika svih triju rodova u odnosu na kratki naglasak na vokalu nastavka N neodređenih likova izuzev N jd. m. r., npr. *dobrî*, -â, -ô : *dôbar*, *dobrâ*, *dobrô*, ali *golî*, -â, -ô : *gôl*, *golâ*, *golô*. Određenost se ili neodređenost oblika u nekim primjerima iščitava iz konteksta.

Nastavci su u N određene sklonidbe samo iznimno naglašeni: *dobrî*,¹¹ *golî*, *bistrî*/*bîstri*, *blatnî*/*blâtni*, *čistî*/*čîsti*, *slabî*/*slâbi*, a u deklinaciji su nekih pridjeva u kosim padežima jednine (i u D mn. m. i s. roda) zastupljeni dugi nastavci.¹² Riječ je o pridjevima koji su pripadali različitim praslavenskim tipovima.¹³

Primjeri određenih oblika:

m. r. *bôsi*, *bedâsti*, *črljêni*,¹⁴ *dûpli*, *gôrki*, *gřdi*, *lâčni*/*lâšni*, *mûški*, *pâmetni*, *pijâni*, *pljêšnjivi*, *rôzi*, *špôrki* ('prljavi'), *zvônki*, *želêzni*; *bîstri*/*bistrî*, *blâtni*/*blatnî*, *čîsti*/*čîstî*, *slâbi*/*slabî*; G jd. *bîstrog(a)*, *črljêneg(a)*, *kostrênskog(a)*, *mûškog(a)*, *poštênog(a)*/*poštênog(a)*/*pôštênog(a)*, *stârog(a)*, *sûhog(a)*, *talijânskog(a)*, *trêznog(a)*, *tûjeg(a)*, *visôkog(a)*, *zâdnjeg(a)*; *dobrôg(a)*, *blatnôg(a)*/*blâtnog(a)*; *bedastêjeg(a)*, *kasnêjeg(a)*, *veselêjeg(a)*; *nâjmlajeg(a)*/*nâjmlâjeg(a)*, *nâjstarejeg(a)*/*nâjstarêjeg(a)*; D jd. *porculânskomu*, *trêznomu*, *tûjemu*, *visôkomu*; *dobrômu*; *blatnêjemu*, *drâžemu*, *veselêjemu*; A jd. za 'živo' *bôljega*, *visôkog(a)*; *dobrôg(a)*, *golôg(a)*; *vrednêjeg(a)*, za 'neživo' *dobrî*, *tânji*, *mediterânski*; V jd. *lîpi*, *žâlosni*; LI jd. *bîstren*, *črljênen*, *škûren*, *trêznen*, *visôken*; *dobrên*, *golên*; *oštřêjen*; NA mn. *kraljêvski*, *nagrišpâni*, *těpli*; *dobrî*, *golî*; *ceněji*, *hûji*/*gôri* ('gori'), *blěji*/*blědi*/*bleději*, *věti*; GL mn. *trêzneh*, *věseleh*, *visôkeh*, *krâteh*; *dobrêh*, *golêh*; *mirnêjeh*, *pametnêjeh*; D mn. *trêznen*; *dobrên*; *jâčen*; I mn. *lîpemi(n)*, *trêznemi(n)*, *visôkemi(n)*, *stâremi(n)*; *dobrêmi(n)*, *golêmi(n)*, *větemi(n)*

s. r. NA jd. *bêlo*; *dobrô*; *ceněje*, *dûblje*, *jâče*, *tûplje*, *ûže*, *nâjvete*; G jd. *slâbog(a)*, *bêlog(a)*, *dunbôkog(a)*/*dubôkog(a)*, *visôkog(a)*; *dobrôg(a)*; *bôljeg(a)*; D jd. *bîstremu*, *Bôžjemu*, *črljênomu*, *škûromu*; *golômu*; V jd. *lîpo*, *pâmetno*; LI jd. *danâšnjen*, *lětnjen*, *slâben*, *starînsken*; *dobrên*; *krâten*, *novêjen*, *škurêjen*, *veselêjen*; NA mn.

pepělina, tvřda; dobrâ, golâ; nâjdeblja/nâjdejblja/najdebelëja, nâjstareja/nâjstarëja; GL mn. dësneh, lïveh, gorûteh; golëh; višljeh, rëjeh; D mn. visôken; golën; I mn. slâbemi(n); golëmi(n); tãnjemi(n), starëjemi(n), lïpsemi(n), mãnjemï(n), mëkšemi(n)

ž. r. lïpa; dobrâ, golâ; slâja; Gjd. dubôke, müške, pošëne, trëzne, visôke; dobrë; starëje, pokôjne; DL jd. kapitãnskoj, mörsko, visôkoj, žënskoj, žútoj; dobroj, golôj; bôljoj, břžoj; A jd. hrvãšku/hrvãcku, svïlnu, trëznu, visôku; dobrû, golû; dëblju/debelëju; V jd. lïpa, pãmetna; I jd. dôlnjun, görnjun, trëznun, visôkun; dobrün, golün; dûljun/dûžun; N mn. golë, dobrë; cenëje, nâjmlaje/nâjmläje; GL mn. žúteh, čšteh; šřeh, nâjhujeh/nâjhüjeh/najzločestëjeh, nâjrvnëjeh/nâjrvnejeh; V mn. lïpe, pãmetne; DI mn. domãtemi(n), tújemi(n); golëmi(n); mläjemi(n)/mlãdëmi(n), nâjzadnjemi(n)/nâjžãdnjemi(n), slïpemi(n), stãremï(n)

2.3 Neodređeni lik

Samo neodređeni oblik u N jd. m. r. i određene u ostalim padežima imaju posvojni pridjevi sa sufiksom *-ov-, -ev-, -in-* (često oni kojima se iskazuju porodični odnosi): *kujïnov, mãterin, nônin, ôčev, prijateljev*, ali G jd. m. i s. r. *mãterinog(a), nôninog(a)*, D jd. m. i s. r. *kujïnovomu, prijateljevomu* itd.; posvojni pridjevi tvoreni od vlastitih imena sufiksima *-ov-, -ev-, -in-*: *Jëla Përlova, Mïma Fïlova, Mïma Gřpčeva, Mïma Útina, Ívov, Mãrinov, Žëlimirov, Jôžev, Tõnitev, Vrãnitev, Ívičin, Mãričin*, ali G jd. m. i s. r. *Mãrinovog(a), Žëlimirovog(a), Vrãnitevog(a)*, D jd. m. r. *Mãričinomu, Tõnitevomu* itd.; iznimno pridjevi sa sufiksima *-iv-* i *-av-*: *boležljïv, mrtãv*, ali G jd. m. i s. r. *boležljïvog(a), mřtvog(a)*, D jd. m. i s. r. *boležljïvomu, mřtvomu* itd.

Relikti su sklonidbe neodređenih pridjeva za ovoga istraživanja zabilježeni u frazeologiziranim izrazima:¹⁵ *G do kãsna (do kãsna je dëlal), do sïta (ïst/jïst)*.

N jd. m. r.	N jd. s. r.	N jd. ž. r.	N mn. m. r.	N mn. s. r.	N mn. ž. r.
-ø	-o/ô, -e	-a/-ã	-i/-ï	-a/-ã	-e/-ë

Primjeri oblika pridjeva s N jd. neodređenoga lika:

N jd. *dõbar, kapãc* ('sposoban, snažan'), *ponosït*; G jd. *mõkrog(a), právog(a), pústog(a); dobrõg(a), golõg(a)*; D jd. *lõšemu; dobrõmu, golõmu*; A jd. za 'živo'

müškoga, za ‘neživo’ *črljēn*; LI jd. *bodljāsten*, *škūren*; NA mn. *gotōvi*, *kapāci*, *sritni*, *vēseli*; GL mn. *vēseleh*, *žūteh*; D mn. *mökren*, *vēselen*; *dobrēn*; I mn. *lipemi(n)*, *golēmi(n)*

s. r. *māmino*, *cēno*; *dobrō*, *golō*; G jd. *gotōvog(a)*, *slābog(a)*, *trēznog(a)*; *golōg(a)*; D jd. *kafēnemu*, *mökremu*; A jd. *gotōvo*, *ōčevo*, *pūsto*, *Tōnitevo*; LI jd. *kafēnen*, *mökren*; NA mn. *lōša*, *māmina*, *prāva*, *golā*; GL mn. *bēleh*, *nōveh*, *mlādeh*; D mn. *mūdren*, *pijānen*, *žālosnen*; I mn. *bīstremi(n)*, *bogātemi(n)*, *dubōkemi(n)*, *dūgemi(n)*

ž. r. *cēna*, *dobrā*, *paklēna*, *stāra*, *tēpla*; G jd. *līpe*, *žūte*; *dobrē*, *golē*; DL jd. *nōninoj*; *golōj*; A jd. *cēnu*, *zdrāvu*; I jd. *bēlun*, *mřzłun*, *slānun*; *dobrūn*, *golūn*; NA mn. *līpe*, *prāve*, *tēple*, *vēle*; GL mn. *līpeh*, *müškeh*, *visōkeh*; DI mn. *Mārinovemi(n)*, *stāremi(n)*

2.4 Uporaba određenih i neodređenih pridjeva

U atributnoj su funkciji ovjereni određeni i neodređeni pridjevi (uz iznimke, neodređeni se oblik odnosi na imenicu koja označuje sugovornicima nepoznat predmet, a određeni na sugovornicima u komunikaciji poznat predmet, Silić, Pranjaković, 2005: 134), a u predikatnoj funkciji pretežiti su neodređeni oblici kada postoje: *Tēško mu je bīt dōbar*, *Ōn je blātan*. (usp. *Dohāja ōn gřdi mladit.*).

2.5 Morfonološke alternacije u pozitivu

Osnove nekih neodređenih pridjeva koje završavaju skupinom konsonanata, izuzev među zabilježenim primjerima skupinom *-st*¹⁶ (*gūst*, *tūst*, *pūst*), i *-ō* nastavkom u N i A jd. (za ‘neživo’) m. r. imaju nepostojano *-a-*: *blātan* : *blātna*, *čūdān* : *čūdna*, *frižak* : *friška*, *lačān* : *lačna/lāšna*, *mēhak* : *mēhka*, *mōdar* : *mōdra*, *mōkar* : *mōkra*, *mřzal* : *mřzla*, *ōštar* : *ōštra*.

Kada osnova završava tročlanom skupinom *-stn*, osnova je oblika bez nepostojanog *-a-* okrnjena: *žālostān* : *žālosna*, *rādostān* : *rādosna*.

Konsonanti se nejednake zvučnosti izjednačuju u oblicima određenih likova pridjeva: *slātki*, *tēški*, *ūski*, ali i u oblicima neodređenoga lika izuzev u N i A (za ‘neživo’) jd. m. r: *frižak* : *friška*, *friško*; *nřzak* : *nřska*, *nřsko*.

Provodi se i disimilacija u konsonantskoj skupini: zatvorni velar ispred nepostojanog *-a-* alternira s tjesnačnim velarom ispred drugoga zatvornoga velara: *lågak : lāhka, lāhko, lāhki*; ali *mēhak : mēhka, mēhko, mēhki*.

2.6 Prozodijske alternacije u pozitiva

Kratki naglasak na vokalu osnove alternira s akutom u slogu zatvorenu sonantom: u unutrašnjemu slogu, npr. *bōlan : bōlna, bōlno, bōlni*; *gōrak : gōrka, gōrko, gōrki*; *modēran : modērna, modērno, modērni*; *supērab : supērba, supērbo, supērbi*; *sīlan : sīlna, sīlno, sīlni*; *špōrak : špōrka, špōrko, špōrki*; *tānak : tānka, tānko, tānki*; i u jedinom ili dočetnom slogu: *nōv : nōva, nōvo, nōvi*; *pūn : pūna, pūno, pūni*; *štānj : štānja, štānjo, štānji*; *zdrāv : zdrāva, zdrāvo, zdrāvi*.

Dugi silazni naglasak na istome mjestu osnove u jedninskim oblicima ž. i s. r. (u dijelu pridjeva i u m. r.) i u množinskim oblicima svih triju rodova neodređenoga lika alternira s akutom u slogu zatvorenu sonantom u neodređenog lika m. r. i s tim naglaskom na istome mjestu osnove u svim oblicima određenoga lika:¹⁷ *ankorān : ankorāna, ankorāno : ankorāni*; *bēl : bēla, bēlo : bēli*; *blēd, -a, -o : blēdi*; *cēl : cēla, cēlo : cēli*; *cēn : cēna, cēno : cēni*; *drāg, -a, -o : drāgi*; *gūst, -a, -o : gūsti*; *lēn : lēna, lēno : lēni*; *līp, -a, -o : līpi*; *mlād, -a, -o : mlādi*; *mūtan, mūtna, mūtno : mūtni*; *nagrišpān : nagrišpāna, nagrišpāno : nagrišpāni*; *slān : slāna, slāno : slāni*; *slīp, -a, -o : slīpi*; *sūh, -a, -o : sūhi*; *šēnpijān : šēnpijāna, šēnpijāno : šēnpijāni*; *škūr : škūra, škūro : škūri*; *šūp, -a, -o : šūpi*; *tūp, -a, -o : tūpi*; *žūt, -a, -o : žūti*; *zbaškotān : zbaškotāna, zbaškotāno : zbaškotāni*.

U pridjevu *bōs*: *bōsa* ovjerava se alternacija kratkoga naglaska na vokalu osnove u otvorenom slogu ostalih oblika i dugoga silaznoga naglaska na vokalu osnove pridjeva s nastavkom *-ø* u N jd. m. r. u slogu zatvorenu šumnikom.

U odnosu na primarno kratki naglasak na vokalu osnove u sklonidbi neodređenih pridjeva zabilježena je pojava neocirkumfleksa na vokalu osnove u određenih pridjeva:¹⁸ *bezobrāzan, bezobrāzna, bezobrāzno : bezobrāzni*; *bogāt, -a, -o : bogāti*; *dubōk, -a, -o : dubōki*; *kosmāt, -a, -o : kosmāti*; *nebōg, -a, -o : nebōgi*; *siromāšan, siromāšna, siromāšno : siromāšni*; *širōk, -a, -o : širōki*; *trbušāt/trbušāst, -a, -o : trbušāti/trbušāsti*; *visōk, -a, -o : visōki*; *želēzan, želēzna, želēzno : želēzni*, pa i u pridjeva naglasnoga tipa *b*: *dubōk, dubokā, dubokò : dubōki*; *visōk, visokā, visokò :*

visôki, ali i s *ã* uvjetovanim čakavskim slogom zatvorenim sonantom na vokalu osnove u N jd. m. r. neodređenih pridjeva: *deběl* : *deběla*, *debělo* : *deběli*; *dešpetljīv* : *dešpetljīva*, *dešpetljīvo* : *dešpetljīvi*; *gotōv* : *gotōva*, *gotōvo* : *gotōvi*; *jebežljīv* : *jebežljīva*, *jebežljīvo* : *jebežljīvi*; *krmežljīv* : *krmežljīva*, *krmežljīvo* : *krmežljīvi*; *lažljīv* : *lažljīva*, *lažljīvo* : *lažljīvi*; *pijān* : *pijāna*, *pijāno* : *pijāni*; *smrdljīv* : *smrdljīva*, *smrdljīvo* : *smrdljīvi*; *zaštrigān* : *zaštrigāna*, *zaštrigāno* : *zaštrigāni*, pa i kada je riječ o pridjevima naglasnoga tipa *b*: *poštēn* : *poštenā*, *poštenō* : *poštēni*; *trezān* : *treznā*, *treznō* : *trēzni*.

Kratki naglasak na nastavku N jd. ž. i s. roda i N mn. svih triju rodova neodređenoga lika (u N jd. m. r. neodređenoga lika na vokalu je osnove kratak naglasak ili akut pred sonantom) alternira s dugim silaznim naglaskom na vokalu nastavka N svih rodova određenoga lika u pridjeva koji pripadaju naglasnomu tipu *b* i naglasnomu tipu *a/c*: *dōbar*, *dobrā*, *dobrō* : *dobri*; *gōl* : *golā*, *golō* (kratki nenaglašeni vokal osnove) : *golī*; *bīstar*, *bīstra*, *bīstro* : *bistri*; *blātan*, *blātna*, *blātno* : *blatni*; *čīst*, *-a*, *-o* : *čisti*; *slāb*, *-a*, *-o* : *slabi*.

2.7 Komparativ i superlativ

Komparativ se tvori tako da se osnovi pozitivna ispred nastavaka *-i* (jd. m. r.), *-e* (jd. s. r.), *-a* (jd. ž. r.), *-i* (mn. m. r.), *-a* (mn. s. r.) i *-e* (mn. ž. r.) umetnu sufiksi *-ø-/-j-* (uglavnom u jednosložnih osnova pozitivna s dugim vokalom i u osnova koje sadrže sufikse *-ok-* i *-(a)k-*, a odbacuju ih u komparativu) nakon dočetnoga konsonanta osnove pozitivna, npr. *šīri*, *tēža* jd. ž. r.; *blēji/blēdi*, *mlāji/mlādi*, *rēji*, *slāja/slāda* jd. ž. r., *tvrje* jd. s. r., *drāži*, *sūši*, *jāči*, *tānji*, *krāti*, *bṛži*, *nīži*, *ūži*, *čīšti*, *gūšti*, *tūplji*, *dūblji/dūnblji*, *višlji*, *grūblji*;¹⁹ sufiks *-ěj-* (u jednosložnih i višesložnih osnova koje završavaju konsonantom ili skupinom konsonanata u oblicima bez nepostojanog *-a-*): *bedastēji*, *blatnēji*, *bledēji*, *čistēji*, *debelēji*, *grubēji*, *mirnēji*, *novēji*, *ostrēji*, *pametnēji*, *ravnēji*, *starēji*, *škureji*, *teplēji*, *tvrdēji*, *veselēji*, *vrednēji*, *zločestēji*;²⁰ sufiks *-š-* (rijetko): *līpsi*, *mēksi*.

Dio se komparativa tvori izvan pravila ili ima supletivnu osnovu: *bōlji* (poz. *dōbar*), *dēblji* (poz. *deběl*), *dūlji* (poz. *dūg*), *gōri* (poz. *lōš*), *hūji* (poz. *lōš*, *slāb*), *mānji* (poz. *mīti/mīti*), *vēti* (poz. *vēli*).

Superlativ se tvori prefiksom *naj-* od komparativa: *nājdeblji/nājđeblji/najdebelēji; nājstareja/nājstarēja* ž. r.; *nājmlaje/nājmlāje* s. r.; L mn. *nājhujeb/nājhūjeb/najzločestējeb, nājpravnejeb/nājpravnejeb*,²¹ ali i od pozitivna koji imaju komparativno značenje, npr. *nājzadnjemi(n)/nājžadnjemi(n)* I mn.

2.8 Morfonološke alternacije u komparativa

U komparativu se sufiks *-ok-* i *-(a)k-* odbacuju, a dodaje se komparativni sufiks *-ø-/-j-*: *širøk : šir-* u *širi*, *těžak : tež-* u *tēži*, *slādak : slad-* u *slāji/slādi*, *tānak : tan-* u *tānji*, *dubøk/dunbøk : dub-/dunb-* u *dūblji/dūnblji*, *frižak : friž-* u *friži*, *krātak : krat-* u *krāti*, *lāgak : lag-* u *lāglji*, *rētki : red-* u *rēji*, *ūzak : uz-* u *ūži*, *visøk : vis-* u *višlji*.

Dočetni se konsonanti osnova jotiraju (u dijelu njih nakon prethodnoga odbacivanja sufiksa *-ok*): *t > ṭ* (i s ispred *t > š*): *čišti, gūšti, krāti*; *d > j/ḍ*: *mlāji/mlādi*, *rēji, slāji/slādi, tvrji*; *g > ž*: *drāži*; *h > š*: *sūši*; *k > č*: *jāči*; *n > nj*: *tānji*; *z > ž*: *brži, ūži*; *b > blj*: *dūblji, dēblji, grūblji*; *s > šlj*: *višlji*; *p > plj*: *tūplje*, ali i *g > glj*: *lāglji*.

2.9 Prozodijske alternacije u komparativa

Dugi naglasak na vokalu osnove u pozitivna²² alternira s kratkim naglaskom na vokalu osnove u komparativa: *dūg : dūlji, grūb : grūblji, jāk : jāči*.

U pridjeva kojima je u pozitivu naglasak na vokalu sufiksa, u komparativu je naglašen korijenski vokal: *dubøk/dunbøk : dūblji/dūnblji, širøk : širi, visøk : višlji*.

3 Zaključak

U kostrenskom su govoru zabilježena kolebanja naveska *-n* u L mn. svih triju rodova i u D mn. ž. r. određene sklonidbe pridjeva. U odnosu je na ranije zapise ovjera u trsatsko-bakarskim govorima izmijenjen i nastavak N mn. pridjeva s. r. u *-a*. U ovom se govoru, kao i u drugim čakavskim sjeverozapadnim govorima u kojima su u dosadašnjoj literaturi također analizirane osobitosti te vrste riječi, u razlikovanju određenih od neodređenih pridjeva osim nastavaka N m. r. jd. koriste prozodijski mehanizmi: različitost mjesta naglaska (odnos koji je danas znatno oslabljen – dugi silazni naglasak na vokalu nastavka u N određenoga lika svih triju rodova u odnosu na kratki naglasak na vokalu nastavka N neodređenih likova

izuzev N jd. m. r.), ali i vrsta naglaska (pojava neocirkumfleksa u određenom obliku prema kratkomu naglasku u neodređenom obliku i akuta u određenom obliku prema dugom silaznom u neodređenom obliku, izuzev u onih s akutom uvjetovanim duljenjem pred sonantom). Nefunkcionalan je mehanizam zanaglasnih dužina jer su sve nenaglašene dužine u ovom govoru utrnute.

Odsjek za kroatistiku – Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Bilješke

- 1 Istraživanje je za ovaj rad provedeno u okviru znanstvene potpore *Prilozi za istraživanje čakavskih dijalekata na području zapadne Hrvatske* Sveučilišta u Rijeci.
- 2 Prvi se kratko na naglasni sustav trsatsko-bakarskih govora, pa time i kostrenskoga govora, osvrnuo A. Belić. Istaknuo je konzervativnost naglasnoga inventara i distribucije i uočio nepostojanje nenaglašenih dužina (1912: 359).
- 3 O terminu v. npr. Vermeer 1982; Langston 2006; Zubčić 2006; Lukežić 2012; Lukežić 2015; Kapović 2015; Zubčić 2017.
- 4 U jedinstvenu ih pridjevsku kategoriju s neocirkumfleksom uključuje s obzirom na suvremenu situaciju bez obzira na podrijetlo (npr. kao ista se kategorija broji i tip primjera poput *bezobrazan*, *bezobrazna*, *-o* (*bezobrazni*), koji su bili dijelom naglasnoga tipa *a* i tip primjera poput *visók*, *-a*, *-o* (*visóki*), koji su bili dijelom praslavenskoga naglasnoga tipa *b* (Zubčić 2017: 125).
- 5 Ovaj je pridjev zabilježen i kao dio naglasnoga tipa *b*.
- 6 V. Bujan za govor Praputnjaka piše *-e*, kao što je u mnogim čakavskim govorima (1937: 31).
- 7 U starijim tekstovima navezak *-n* nije zabilježen, npr. u tekstu 'Naše gromače' Jure Suzanića: I mn. *pravemi*, *punemi* (2005: 159-167). V. Bujan u govoru je Praputnjaka i u D mn. pridjeva ž. r. zabilježio *-en* (1937: 31).
- 8 U primorskom je poddijalektu ekavskoga dijalekta funkcionirala i neodređena jedninska deklinacija u opisnih i građivnih pridjeva (prema Mikuličićevim i Bujanovim tekstovima, Lukežić 1996: 122).
- 9 U određenim su oblicima pridjevske deklinacije u mnogim sjeverozapadnim čakavskim govorima ovjereni dugi nastavci u oba broja, a u neodređenoj sklonidbi dio nastavaka nosi zanaglasnu dužinu. Tako je, primjerice, u kraćim nastavcima L jd. m. i s. r. i u nastavcima DL jd. ž. r. (zbog položajnoga duljenja pred sonantom), u G jd. ž. r. i u GDLI mn. svih triju rodova pridjeva u grobničkom govoru (Lukežić, Zubčić 2007: 92).
- 10 Usp. i K. Langston (2006: 182).
- 11 Često se u kontekstu u kojemu se očekuje određeni oblik uz N jd. *dobri* (*-ā*, *-ō*) rabi i neodređeni lik, a u nekim je dijelovima Kostrene danas potonji jedini u uporabi (npr. *Kadē je nestāl onāj tvój dōbar susēd?*).
- 12 Prema ovoj se promjeni mijenjaju i druge vrste riječi, npr. redni brojevi (*prvi*, *drugi* itd.), pridjevske neodređene zamjenice (*sāki*, *nēki* itd.), zamjenica *kīz*, a nastavak neodređene sklonidbe imaju posvojne zamjenice (npr. *mojē* N jd. s. r., *tvójā* N. jd. ž. r.), povratno-posvojna zamjenica *svōj*, neke neodređene i pokazne zamjenice (*nīčigov*, *sākakov*, *onakōv*, *takōv* itd.) i upitne zamjenice (*kakōv*, *čigōv* itd.). Neke od tih vrsta imaju kratak naglasak na nastavku *-ega* u G jd. m. r., npr. *svojēga*, *tvójēga*, *mojēga* i *-emu* u D jd. m. r., npr. *mojēmu*, *svojēmu*, *tvójēmu*.

13 Prva su tri primjera pripadala praslavenskomu tipu *b*, pridjevi kojega su s naglašenim nastavkom opstali u sasvim malom broju u kostrenskom govoru. Potonja su četiri pridjeva uključena u mješoviti *a/c* tip jer je ovjeren i stalni naglasak na vokalu osnove (danas u svih govornika sve češći, a u mlađih govornika i jedini), pa su dijelom i naglasnoga tipa *a* (Vranić 2016: 419). U kosim padežima određene deklinacije ovih pridjeva govornici rijetko naglašavaju nastavak, npr. *blatnôg(a)*, češće *blâtnog(a)* G jd. m. r., a za ovoga je istraživanja potvrđeno samo *bîstrog(a)* G jd. m. r., *bîstromu* D jd. m. r., *slâbog(a)* G jd. m. r., *slâbomu* D jd. m. r., *čîstog(a)* G jd. m. r., *čîstomu* D jd. m. r. Neki su pridjevi uključeni i u naglasni tip *a* i u naglasni tip *b* (npr. *visôk*, *dunbôk/dubôk*, Vranić 2016: 418). U ovjerenim se pridjevima koji su danas dijelom toga naglasnoga tipa neodređenim likom (*trezân*, *treznâ*, *treznô*) u određenom liku javlja neocirkumfleks na mjestu regresivnoga pomaka siline (*trêzni*), kao što je primjerice i u grobničkom, kastavskom ili rjeđe u novljanskom tipu (usp. Zubčić 2004: 624; Zubčić 2006: 117-122; Lukežić, Zubčić 2007: 102; Zubčić, Sanković 2008: 57). Pridjevi su poput *poštên*, *poštenâ*, *poštenô*, *poštêni* u kosim padežima češće ovjereni s kratkom osnovom (*poštênog(a)* G jd. m. i s. r.), a dio ih govornika, posebice naselja Vrh Martinšćice, danas ovjerava kao pridjev naglasnoga tipa *a* (*pôšten*, *-a*, *-o*, *-i*) (iako se sjećaju da su taj pridjev njihovi stariji naglašavali prema prethodnom obrascu), pa je i u kosim padežima silina na prvom slogu osnove (*pôštenog(a)* G jd. m. i s. r.).

14 Za istraživanja je naglasnih tipova pridjeva u govoru Kostrene zabilježen određeni lik *črljêni*, pa je taj pridjev uključen u naglasni tip *a* i podtip *a1* s *â* naglaskom na vokalu osnove u svim oblicima obaju likova izuzet u N jd. m. r. neodređenoga lika u kojem je *â* naglasak uvjetovan slogom zatvorenim sonantom (Vranić 2016: 416). Za ovoga su istraživanja informanti ovjerali određeni lik s neocirkumfleksom, pa bi ovaj pridjev trebao biti uključen u isti naglasni tip, ali podtip *a2*, što ga čine pridjevi s kratkim naglaskom na vokalu osnove u sklonidbi neodređenih pridjeva i s neocirkumfleksom na vokalu osnove u određenih pridjeva.

15 Usp. Houtzagers 1985: 127; Kalsbeek 1998: 131; Langston 2006: 175; Zubčić, Sanković 2008: 52.

16 Za ovoga istraživanja nisu ovjereni primjeri s dočetnom skupinom *-št* koja je potvrđena u nekim drugim čakavskim govorima (usp. npr. Kalsbeek 1998: 136).

17 Tako je u mnogim sjevernočakavskim govorima (Langston 2006: 182), ali ne u svim (primjerice u govoru Grobnika u svim je određenim oblicima svih triju rodova dugi silazni naglasak na vokalu osnove, Lukežić, Zubčić 2007: 106).

18 Jednako je u mnogim sjeverozapadnim čakavskim govorima (usp. Zubčić 2004: 624; Zubčić 2006: 117-122; Lukežić, Zubčić 2007: 102; Zubčić, Sanković 2008: 57).

19 Dio komparativa ima paralelne oblike sa sufiksom *-ěj*.

20 U ovom se govoru komparativi neodređenoga i određenoga lika ne razlikuju ni naglaskom na vokalu sufiksa *-ej-*, kao što je zabilježeno u nekim sjeverozapadnim čakavskim govorima, primjerice u grobničkom (Lukežić, Zubčić 2007). No i u govoru je Praputnjaka V. Bujan zapisao da se komparativ tvori s *-eji* ili *-ji*: *beleji*, *črneji*, *jačeji*, *mehkeji*, *lahkeji*, *lipji*, pa i *najnovеji*, *najbogateji*, *najmarljiveji*, *najšegaveji* (1937: 4).

21 Jednako piše i V. Bujan za govor Praputnjaka: *dobar* – *bolji* – *najbolji*, *loš* – *huji* – *najhuji*, *mići* – *manji* – *najmanji*, *veli* – *veći* – *najveći* (1937: 4).

22 U nekim se čakavskim ekavskim govorima može potvrditi i prozodijska alternacija u pridjeva s dugim naglaskom na vokalu osnove pozitiva u odnosu na komparativ sa sufiksom *-ěj* i prednaglasnom kračinom. Međutim, u ovom je govoru, kao i u ostalim trsatsko-bakarskim govorima, taj odnos uvjetovan utrnućem nenaglašenih dužina, npr. *bêli* : *belěji*.

Literatura

- Barić, E., Lončarić, M., Malić, D., Pavešić S., Peti, M., Zečević, V., Znika, M. 1990. *Gramatika hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb.
- Belić, A. 1912. 'Izvjestaj Državnom Savetu o dijalektološkim ekskurzijama.' *Godišnjak Srpske akademije nauka* 25, 353-386.
- Bujan, V. 1937. 'Glavne osebine praputnjarskog dijalekta.' *Vjesnik Etnografskog muzeja u Zagrebu* III, 23-48.
- Bujan, V. 1938. 'Osebjunosti Praputnjara i njihova dijalekta.' *Vjesnik Etnografskog muzeja u Zagrebu* IV, 38-71.
- Crnić, M. i Nežić, I. 2011. 'Sintaksa padeža u govoru Kostrene.' *Život, kultura i povijest Kostrene. Zbornik Katedre Čakavskoga sabora Kostrena* 4, 171-183.
- Derksen, R. 2008. *Etymological Dictionary of the Slavic Inherited Lexicon*. Leiden – Boston.
- Dybo, V. A. 1981. *Slavjanskaja akcentologija: Opyt rekonstrukcii sistemy akcentnyh paradigim v praslavjanskom*. Moskva.
- Dybo, V. A., Galina I. Zamjatina, Sergej L. Nikolaev 1990. *Osnovy slavjanskoj akcentologii*. Moskva.
- Gilić, S. 2005. 'Tvorba kostrenskih toponima.' *Život, kultura i povijest Kostrene, Zbornik Katedre Čakavskoga sabora Kostrena* 1, 119-138.
- Holzer, G. 2007. *Historische Grammatik des Kroatischen. Einleitung und Lautgeschichte der Standardsprache*. Frankfurt am Main – Berlin – Bern – Bruxelles – New York – Oxford – Wien.
- Houtzagers, H. P. 1985. *The Čakavian dialect of Orlec on the Island of Cres*. Amsterdam.
- Kalsbeek, J. 1998. *The Čakavian Dialect of Orbanici near Žminj in Istria*. Amsterdam-Atlanta.
- Kapović, M. 2015. *Povijest hrvatske akcentuacije. Fonetika*. Zagreb.
- Kapović, M., Paškvan, B., Spicijarić Paškvan, N. 2011. 'Prilozi izučavanju kostrenske toponimije.' *Život, kultura i povijest Kostrene, Zbornik Katedre Čakavskoga sabora Kostrena* 4, 143-170.
- Langston, K. 1998. 'On the Boundary of Morphology and Phonology: Accentual Alternations in the Čakavian Nominal Inflection.' *Balkanistica* 11, 31-54.
- Langston, K. 1999. 'Analyzing the accentual patterns of Čakavian dialects.' *Hrvatski dijalektološki zbornik* 11, 1-21.
- Langston, K. 2003. 'Derivational vs. non-derivational approaches: Phonologically Opaque Alternations of Quantity in the Čakavian Dialects.' *Die Welt der Slaven* 48, 169-186.
- Langston, K. 2006. *Čakavian Prosody, The accentual Patterns of the Čakavian Dialects of Croatian*. Bloomington.
- Lisac, J. 2009. *Hrvatska dijalektologija 2. Čakavsko narječje*. Zagreb.
- Lukežić, I. 1996. *Trsatsko-bakarska i crikvenička čakavština*. Rijeka.
- Lukežić, I. i Zubčić, S. 2007. *Grobnički govor XX. stoljeća*. Rijeka.
- Matasović, R. 2007. 'On the accentuation of the earliest Latin and Romance loanwords in Slavic.' U: M. Kapović, R. Matasović (ur.), *Tones and Theories: Proceedings of the International Workshop on Balto-Slavic Accentology*. Zagreb, 105-119.
- Matasović, R. 2008. *Poredbenopovijesna gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb.
- Moguš, M. 2010. *Povijesna fonologija hrvatskoga jezika*. Zagreb.
- Silić, J. i Pranjković I. 2007. *Gramatika hrvatskoga jezika. Za gimnazije i visoka učilišta*. Zagreb.
- Spicijarić Paškvan, N. 2016. 'Kostrenska kuhinja – status romanizama.' *Život, kultura i povijest Kostrene. Zbornik Katedre Čakavskoga sabora Kostrena* 6, 103-125.
- Suzanić, J. 2005. 'Naše gromače.' *Život, kultura i povijest Kostrene. Zbornik Katedre Čakavskoga sabora Kostrena* 1, 159-167.

- Vermeer, W. R. 1982. 'On the principal sources for the study of čakavian dialects with neocircumflex in adjectives and e-presents.' In: *Studies in South Slavonic dialectology*. Leiden, Dissertation, 111-173.
- Vranić, S. 2005. *Čakavski ekavski dijalekt: sustav i podsustavi*. Rijeka.
- Vranić, S. 2005a. 'Iz kostrenske frazeologije.' *Život, kultura i povijest Kostrene. Zbornik Katedre Čakavskoga sabora Kostrena 1*, 139-152.
- Vranić, S. 2007. 'Kostrenska čakavština u pjesmama Katje Šepić Usmiani.' *Život, kultura i povijest Kostrene. Zbornik Katedre Čakavskoga sabora Kostrena 2*, 141-154.
- Vranić, S. 2011. *Govori sjeverozapadnoga makrosustava na otoku Pagu. 2. Morfologija*. Rijeka.
- Vranić, S. 2016. 'Naglasni tipovi pridjeva u kostrenskom govoru.' U: S. Botica, D. Nikolić, J. Tomašić, I. Vidović Bolt (ur.), *Zbornik radova sa Šestoga hrvatskoga slavističkoga kongresa*. Zagreb, 413-420.
- Vranić, S. 2016a. 'O odnosu infinitiva i prezenta u govoru Kostrene.' *Hrvatski dijalektološki zbornik 20*, 209-224.
- Zubčić, S. 2001. *Akcentatski tipovi u grobničkoj skupini govora*. Rijeka, Magistarska radnja u rukopisu.
- Zubčić, S. 2003. 'Akcent glagolskoga pridjeva radnoga u sjeverozapadnim čakavskim govorima.' *Čakavska rič 1-2*, 139-163.
- Zubčić, S. 2004. 'Akcent pridjeva u nekim sjeverozapadnim čakavskim govorima.' *Riječki filološki dani 5*, 619-632.
- Zubčić, S. 2006. *Akcentatski tipovi imenica i glagola u sjeverozapadnim čakavskim govorima (sinkronijski i dijakronijski aspekt)*. Rijeka, Doktorska disertacija u rukopisu.
- Zubčić, S. 2006a. 'Duljenja naglašenoga vokala u sjeverozapadnim čakavskim govorima.' *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje 32*, 327-348.
- Zubčić, S. 2007. 'Akcentatske značajke kostrenskoga govora.' *Život, kultura i povijest Kostrene. Zbornik Katedre Čakavskoga sabora Kostrena 2*, 155-167.
- Zubčić, S. 2017. *Neocirkumfleks u čakavskim govorima*. Rijeka. <http://izdavastvo.ffri.hr/wp-content/uploads/2017/04/Sanja-Zubcic-Neocirkumfleks-u-cakavskom-narjecju.pdf>
- Zubčić, S. i Sanković, I. 2008. 'Akcentatski tipovi pridjeva u mjesnome govoru Trtna.' *Fluminensia 20/2*, 51-62.